ARCHEOLOGIE WEST-FRIESLAND

West-Friese Archeologische Notities 14

Archeologisch onderzoek op het perceel Dorpsstraat 259 in Zwaag, gemeente Hoorn

C.P. Schrickx

West-Friese Archeologische Notities 14

Archeologisch onderzoek op het perceel Dorpsstraat 259 in Zwaag, gemeente Hoorn

C.P. Schrickx

Hoorn 2016

Colofon

West-Friese Archeologische Notities 14

Titel:	Archeologisch onderzoek op het perceel Dorpsstraat 259 in Zwaag, gemeente Hoorn
Onderzoekslocatie:	Dorpsstraat 259, Zwaag, gemeente Hoorn
OM-nummer:	397956100
Projectnummer:	426
Centrumcoördinaat:	x: 134.660 y: 520.584
Opdrachtgever:	V.O.F. G + J Bakker
Uitvoerder:	Archeologie West-Friesland
Auteur:	C.P. Schrickx (senior-archeoloog, Archeologie West-Friesland)
Redactie:	M.H. Bartels (senior-archeoloog, Archeologie West-Friesland)
Veldwerk:	C.P. Schrickx J. Verduin (archeoloog, Archeologie West-Friesland) A. Weel (veldmedewerker, Archeologie West-Friesland)
Determinatie vondsten:	C.P. Schrickx
GIS/kaartmateriaal:	C.P. Schrickx en M. Kossen (archeoloog, Archeologie West-Friesland)

© Archeologie West-Friesland 2016

Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, film, fotokopie, digitaal of geautomatiseerd systeem zonder voorafgaande toestemming van de copyrighthouders en de auteur.
De uitgever heeft de inhoud met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Ondanks deze zorgvuldigheid kunnen gegevens zijn veranderd of onjuist zijn weergegeven.

Inhoudsopgave

1. Inleiding 5

2. De onderzoekslocatie 6
   2.1 Historische ontwikkeling plangebied 6
   2.2 Archeologisch onderzoek in Zwaag 7

3. Doel en methode van het onderzoek 8
   3.1 Onderzoeksopdracht 8
   3.2 Methode 10

4. Resultaten 13
   4.1 Bodemopbouw 13
   4.2 Fase 1 (12de/13de eeuw) 14
   4.3 Fase 2 (14de/15de eeuw) 14
   4.4 Fase 3 (16de/17de eeuw) 15

5. Beantwoording onderzoeksvragen 17

6. Literatuur 18

Bijlage 1: Determinatielijst keramiek 19
Bijlage 2: Determinatielijst metaal 20

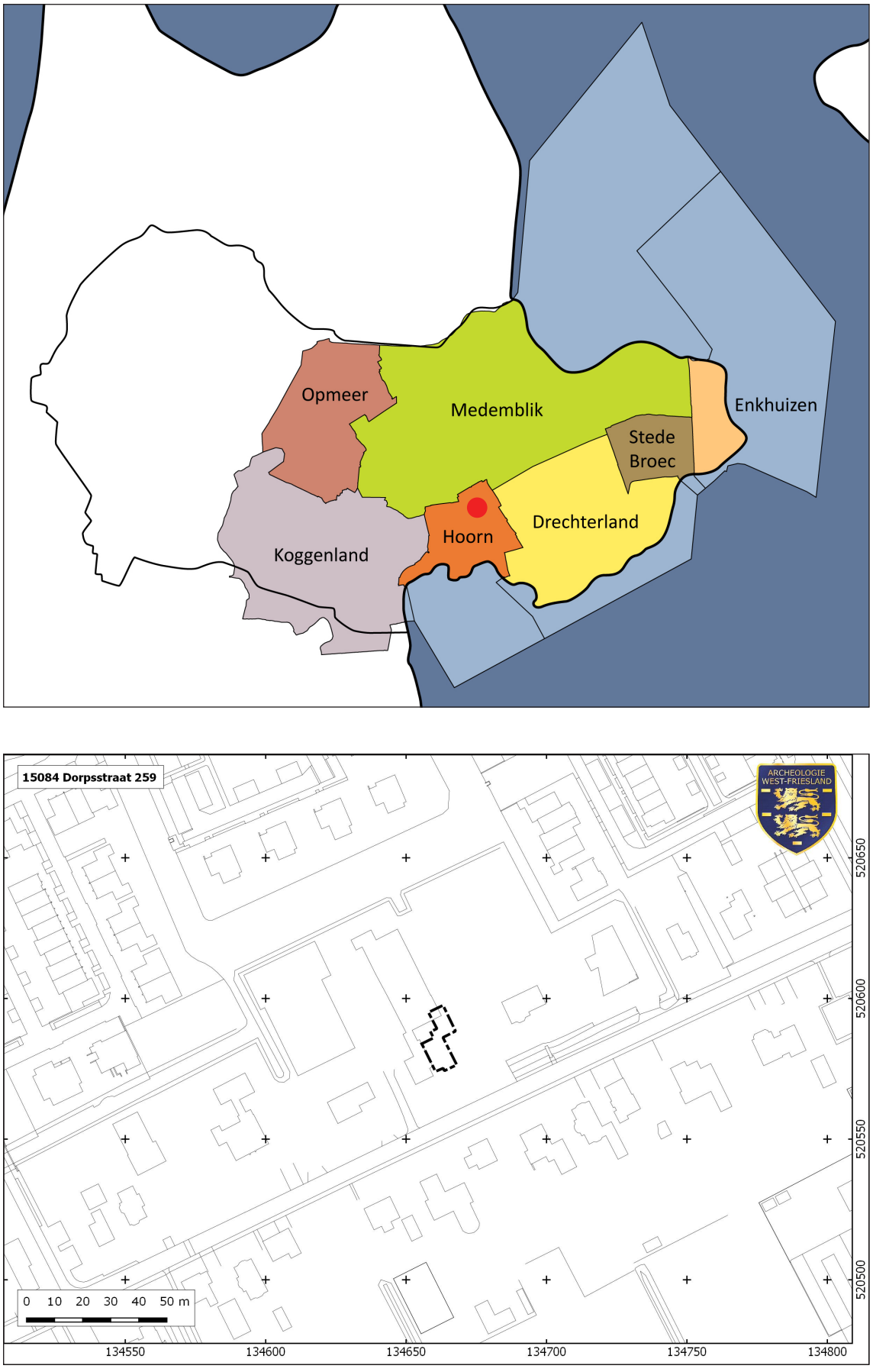

Afb. 1 Ligging van het onderzoeksgebied Dorpsstraat 259 in Zwaag binnen West-Friesland (boven) en op de kadastrale kaart (onder).

1. Inleiding

Op 23 en 24 november 2015 is door Archeologie West-Friesland een archeologische opgraving uitgevoerd op het perceel Dorpsstraat 259 in Zwaag, gemeente Hoorn (afb. 1). Het veldwerk is verricht door senior-KNA-archeoloog C.P. Schrickx en archeoloog J. Verduin, met medewerking van stagiair M. van Neck en veldmedewerker A. Weel. De uitwerking van het onderzoek is gedaan door C.P. Schrickx.

Aan de voorkant van het perceel stond een woning met schuur, behorend bij VOF G + J Bakker (afb. 2). Deze zijn beide gesloopt om plaats te maken voor een nieuwbouwwoning op ongeveer dezelfde locatie met een oppervlakte van ruim 155 m^2.

Op 14 juli 2015 is een Archeologische Quickscan opgesteld waarin is geadviseerd tot een opgraving.[1] In de QS is vastgesteld dat het perceel binnen een zone met hoge archeologische waarde ligt. Uit historisch kaartmateriaal blijkt dat het perceel waarschijnlijk niet was bebouwd in de 17de-19de eeuw. Vanwege de kans op aanwezigheid van archeologische waarden uit de Middeleeuwen is een veldtoets d.m.v. boringen uitgevoerd.[2] Hieruit is vastgesteld dat op het perceel een ophogingsstructuur aanwezig is en verondersteld is dat deze uit de Middeleeuwen dateert. De opgraving had als doel deze Middeleeuwse waarden veilig te stellen.

Het programma van eisen waaraan het archeologisch onderzoek dient te voldoen, is opgesteld op 9 november 2015.[3]

Afb. 2 Het gesloopte woonhuis.

1 Van Leeuwen, Duijn en Soonius 2015, adviesnr 15084.
2 Veldtoets 14 juli 2015.
3 PvE Dorpsstraat 259, Zwaag

2. De onderzoekslocatie

2.1 Historische ontwikkeling plangebied

Het dorpslint van Zwaag is tot stand gekomen tijdens de ontginning van het veengebied in de 12de eeuw. De eerste kolonisten vestigden zich op lage terpjes aan weerszijden van dit lint. Vooralsnog dateren de oudste sporen en vondsten uit het laatste kwart van de 12de eeuw, maar een iets hogere ouderdom van Zwaag is niet uitgesloten.

Zwaag bleef in de eeuwen daarna een klein dorp met verspreide bebouwing langs de Dorpsstraat. Historisch is moeilijk te bepalen op welke percelen bewoning in deze vroege periode aanwezig was. Over de mate van continuïteit van de bewoning op de percelen valt vooralsnog weinig te zeggen.

De kaart van Johannes Dou uit circa 1651-1654 geeft voor het eerst een beeld van de bebouwing van Zwaag (afb. 3). De aanwezige huizen langs de Dorpsstraat staan op deze kaart ingetekend. Helaas is het niet altijd mogelijk de weergegeven huisplaatsen aan huidige percelen te koppelen, waardoor voorzichtig moet worden omgesprongen met het trekken van conclusies ten aanzien van de bebouwing op percelen. Bij plotten van de kaart van Dou onder de huidige kadasterkaart valt het plangebied in een onbebouwd stuk. Het lijkt er dus op dat er in de 17de eeuw geen huis op dit perceel stond, maar dat wil dus zeker niet zeggen dat in eerder eeuwen daar ook geen huis heeft gestaan.

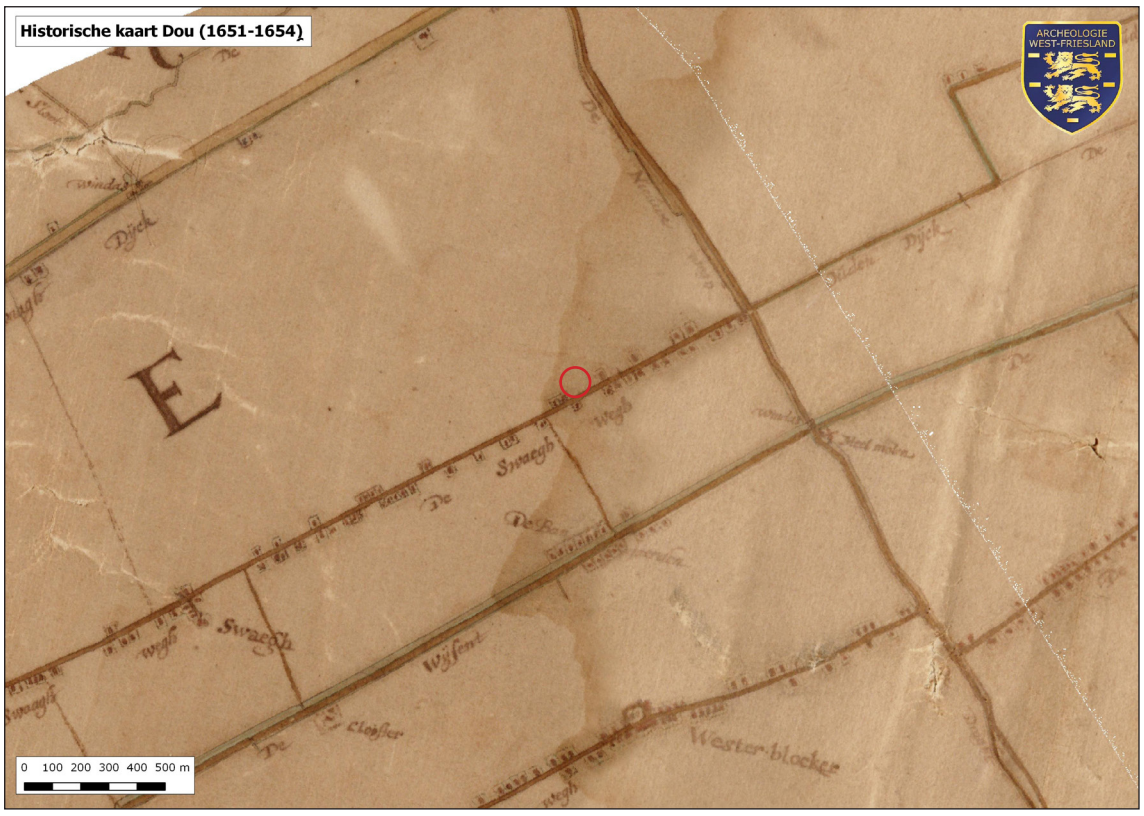

Afb. 3 Kaart van Dou uit 1651-1654 met binnen de rode cirkel de onderzoekslocatie (collectie Westfries Archief).

Op de kadastrale minuutkaart uit 1823 is zichtbaar dat het plangebied niet is bebouwd (afb. 4). Het perceel direct ten westen van het plangebied is, net als waarschijnlijk in de 17de eeuw, nog steeds bebouwd. Aan de hand van het historisch kaartmateriaal geldt een lage verwachting voor vindplaatsen uit de Nieuwe Tijd.

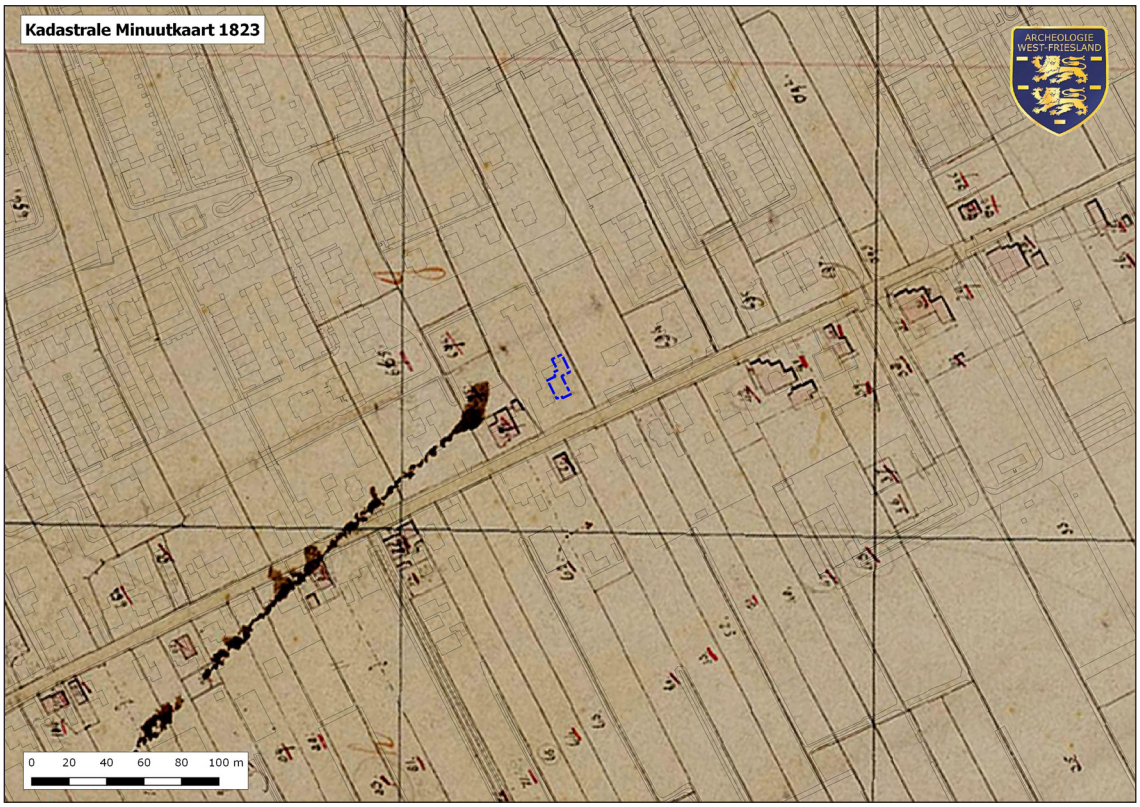

Afb. 4 Kadastrale minuutkaart van Zwaag uit 1823 onder de huidige topografie. In blauw de onderzoekslocatie.

2.2 Archeologisch onderzoek in Zwaag

Het plangebied maakt deel uit van het historische dorpslint van Zwaag, waar bewoning vanaf de 12de eeuw kan worden verwacht. Binnen dit lint zijn in het verleden diverse archeologische onderzoeken uitgevoerd. Van een aantal onderzoeken is een archeologisch rapport verschenen, namelijk:

- Dorpsstraat 66 (opgraving 2007)[4]
- Dorpsstraat 294 (opgraving 2008)[5]
- Dorpsstraat 186 (opgraving 2009)[6]
- Dorpsstraat 176 (opgraving 2013)[7]
- Dorpsstraat naast 304 (opgraving 2015)[8]

Voor de resultaten van deze opgravingen wordt verwezen naar de betreffende rapporten.[9] Een overzicht van de Middeleeuwse geschiedenis van Zwaag, waarbij is gebruik gemaakt van de aangetroffen sporen en vondsten van deze opgravingen, is gepubliceerd in het boek *De Hervormde Kerk van Zwaag*.

Afb. 5. Kannen van Maaslands witbakkend aardewerk uit 1175-1225, gevonden op het perceel Dorpsstraat 66 in 2005.

4 Schrickx 2009a.
5 Schrickx 2009b.
6 Schrickx 2009c.
7 Schrickx 2013.
8 Verduin 2015.
9 Te downloaden via: www.archeologiewestfriesland.nl

3. Doel en methode van het onderzoek

3.1 Onderzoeksopdracht

In het Programma van Eisen is een aantal onderzoeksvragen geformuleerd die als leidraad bij het archeologisch onderzoek en de uitwerking daarvan hebben gefungeerd. Dit rapport tracht antwoord op deze onderzoeksvragen te geven. Hieronder worden de vragen met eventueel een korte toelichting weergegeven.

Algemene vragen:
1 Zijn archeologische resten op het terrein aanwezig en uit welke periodes dateren deze?
2 Wijzen de eventueel aangetroffen aanwezige archeologische resten op de aanwezigheid van een middeleeuwse huisterp?

Specifieke vragen:
3 Wat is de datering van de oudste sporen en vondsten?
Het precieze moment van ontginning van de banne Zwaag en aanvang van de oudste bewoning is nog onderhevig aan discussie. Het tot nu toe onderzochte vondstmateriaal wijst op een datering omstreeks 1175 (afb. 5), maar een iets hogere ouderdom is niet uitgesloten. Sporen en vondsten kunnen de datering van omstreeks 1175 onderbouwen dan wel weerleggen.

4 Valt op basis van de aangetroffen sporen de omvang van het oorspronkelijke perceel / huisterp te achterhalen? Hoe verhoudt zich deze omvang tot de opzet van de oorspronkelijke ontginningspercelen?
Bij de opgraving op perceel Dorpsstraat 66 is geconstateerd dat het oudste erf ongeveer 15,5 meter breed was en vermoedelijk ongeveer 40 meter diep. Hierbinnen lag een lage huisterp. Het is onbekend in hoeverre dit een 'standaard' maatvoering is.

Afb. 6 De situatie direct voorafgaand aan het archeologisch onderzoek. Na de sloop is het terrein veranderd in een modderpoel.

5 Zijn sporen van een huis uit de 12de/13de eeuw aanwezig?
Sporen van huizen uit de ontginningsfase zijn tot nu toe in West-Friesland zeer weinig aangetroffen. Dit komt vermoedelijk deels door de eenvoudige houten constructie waarvan weinig in de bodem behouden blijft, deels door latere verstoringen en deels doordat nog weinig systematisch archeologisch onderzoek naar middeleeuwse huisplaatsen heeft plaatsgevonden. Ieder archeologisch onderzoek waarbij sporen van huisbouw uit deze fase worden aangetroffen, kan ons inzicht in de huisbouwtraditie in deze regio vergroten.

6 Kunnen op basis van de aangetroffen resten uitspraken gedaan worden onder de inrichting van het middeleeuwse erf?
De locaties van greppels, kuilen en waterputten zijn van belang voor de reconstructie van de inrichting van het erf.

7 Zijn vondsten en sporen uit de periode van de 14de tot en met de 16de eeuw aanwezig? Wat zeggen deze over het gebruik van het terrein in deze periode?
Vermoedelijk was het terrein in de Nieuwe Tijd onbebouwd, maar het terrein kan wel als erf zijn gebruikt. Sporen en vondsten uit de Late Middeleeuwen zijn tot nu toe erg schaars binnen Zwaag.

8 Hoe verandert de inrichting van het terrein?
De archeologische onderzoeken aan de Dorpsstraat van Zwaag wijzen erop dat de aanvankelijk smalle percelen in de loop van de tijd zijn samengevoegd tot grotere erven door de demping van sloten.

9 Is vondstmateriaal aanwezig uit de 17de en 18de eeuw en wat vertelt ons dit over de bewoners van Zwaag?

Afb. 7 Het vrijleggen van de archeologische sporen, kijkend richting de Dorpsstraat.

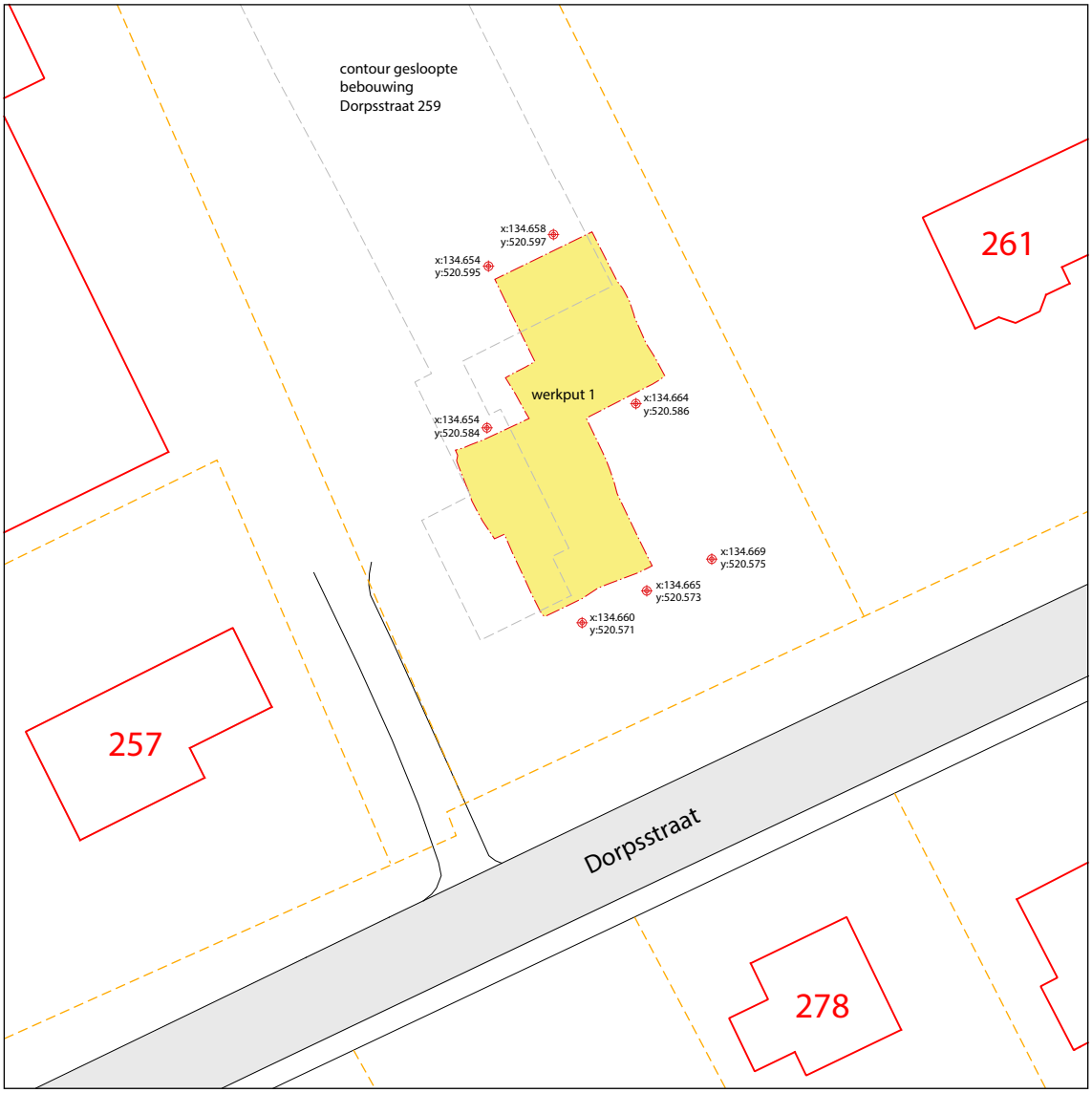

Afb. 8 De opgravingscontour op het perceel Dorpsstraat 259 op de kadastrale kaart

Hoewel op het terrein in deze periode naar alle waarschijnlijkheid geen bebouwing aanwezig is, kan wel afval van bewoners van het belendende perceel in de bodem zijn beland. Dit materiaal is van belang voor het beeld van de materiële cultuur van Zwaag, in het kader van het thema stad en platteland.

3.2 Methode

Bij aanvang van de werkzaamheden zijn zeven grondslagpunten met RD-coördinaten door de landmeters van de gemeente Hoorn uitgezet (afb. 8).

Bij de uitvoering van het archeologisch onderzoek bleek al snel dat op het perceel nauwelijks Middeleeuwse waarden aanwezig zijn. Op het terrein ligt geen Middeleeuwse huisterp. Zoals verwacht zijn ook geen sporen van bewoning uit later tijd aangetroffen.

Tijdens de eerste velddag is besloten tot wijziging van de onderzoeksstrategie om twee redenen. De eerste reden is dat de aangetroffen sporen niet in overeenstemming met de archeologische verwachting zijn. Het onderzoek had als hoofddoel de Middeleeuwse bewoning,

maar het perceel bleek in de Middeleeuwen niet bewoond te zijn.
De tweede reden was de bodemgesteldheid: de bodem bleek zeer nat waardoor het niet wenselijk was de werkputten dieper uit te graven dan de diepte van de geplande bouwput (afb. 6). Het was onmogelijk de uitgegraven kleigrond terug te storten. In dat geval had de aannemer deze grond moeten afvoeren en extra zand moeten storten.
In overleg met het bevoegd gezag en de opdrachtgever is besloten tijdens het archeologisch onderzoek de bouwput aan te leggen en de daarin aanwezige archeologische sporen te documenteren. De sporen zijn niet machinaal verdiept of afgewerkt; wel zijn enkele coupes met de hand gezet. Tevens is besloten de archeologische resultaten niet in een uitgebreid standaardrapport vast te leggen, maar in een korte archeologische notitie die wel aan de KNA-eisen voor een archeologisch rapport voldoet.

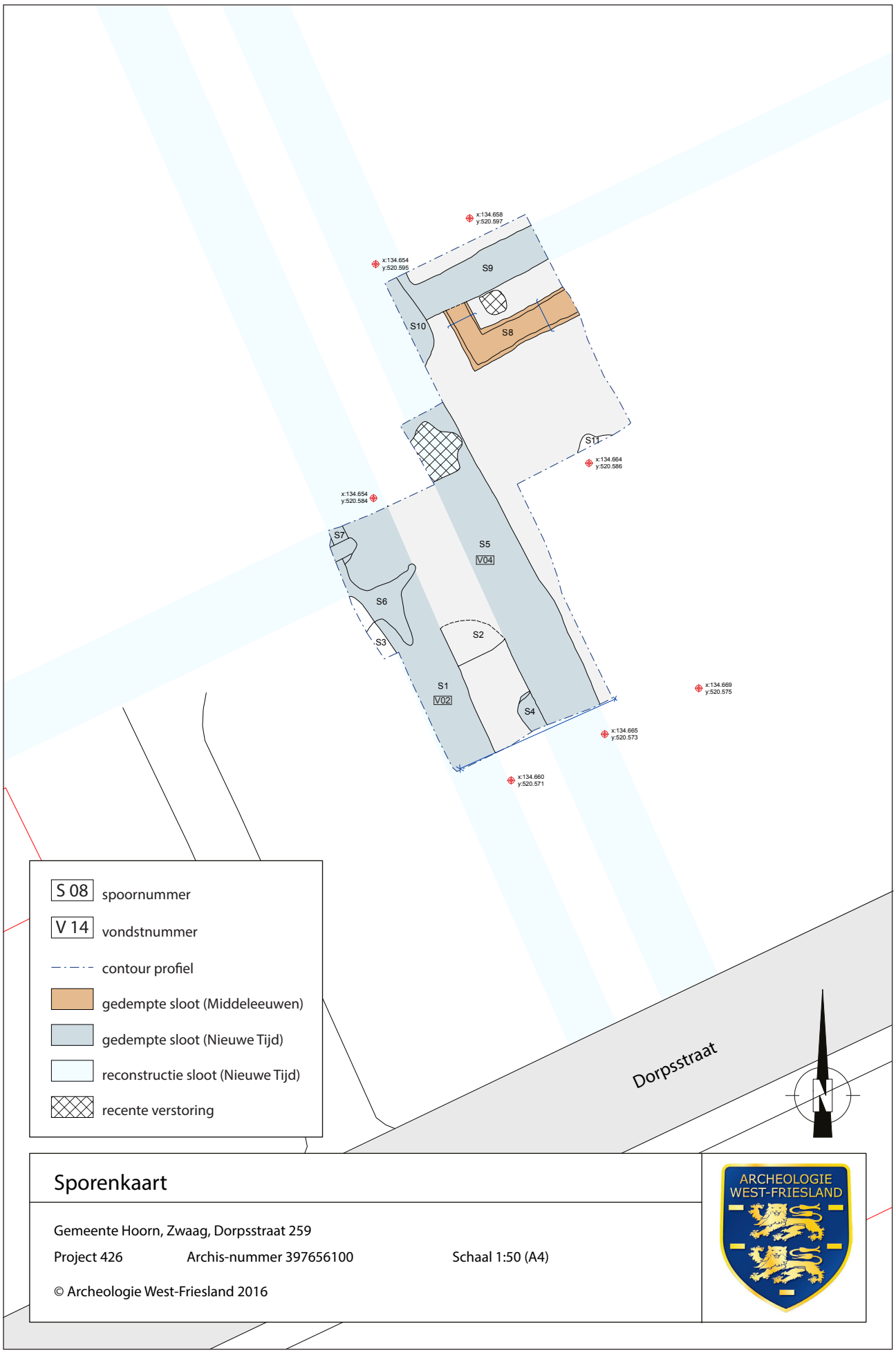

Sporenkaart

Gemeente Hoorn, Zwaag, Dorpsstraat 259

Project 426 Archis-nummer 397656100 Schaal 1:50 (A4)

© Archeologie West-Friesland 2016

ARCHEOLOGIE WEST-FRIESLAND

4. Resultaten archeologisch onderzoek

4.1 Bodemopbouw

Op een diepte van -1,20 NAP begon de natuurlijke bodem van lichtgrijze iets zandige klei (Laagpakket van Wormer). Dit is een gebruikelijke diepte in Zwaag, zoals bijvoorbeeld ook is vastgesteld bij Dorpsstraat 176, Dorpsstraat 186 en Dorpsstraat 294.
Op de natuurlijke kleilaag lag geen veraard restant van een veenlaag, zoals die op diverse plekken in Zwaag met Middeleeuwse bewoning wel is aangetroffen. De aanwezigheid van deze laag wordt vaak als indicator voor oude huisplaatsen gezien. Toch lijkt dit niet helemaal te kloppen want bij Dorpsstraat 186 en Dorpsstraat 294, waar in beide gevallen wel bewoning in de 12de/13de eeuw aanwezig was, is ook geen restveenlaag gevonden. Het is mogelijk dat de veenlaag ontbreekt op de top van de kreekrug die het dorpslint van Zwaag kruist.

Op de natuurlijke kleilaag bevond zich een ophogingslaag van ongeveer 20 tot 40 cm dikte (zie zuidprofiel). Hierop lag een subrecent pakket met veel zandbrokken en het maaiveld lag op circa -0,40 tot -0,50 NAP. De datering van de ophogingslaag is onbekend. Bij de aanleg van het opgravingsvlak is vondstmateriaal uit vooral de 16de-18de eeuw gevonden (V1, V3 en V6).[10] Mogelijk is de laag in de 18de eeuw opgebracht.
De hoeveelheid scherven keramiek die als aanlegvondsten zijn verzameld (91 scherven), zijn voor een huisperceel zeer gering. Het ontbreken van bewoning blijkt dus niet alleen uit het ontbreken van sporen, maar ook uit de geringe hoeveelheid vondsten. De scherven zijn met grond meegekomen waarmee sloten zijn gedempt en de bodem is opgehoogd. Als keramieksoorten zijn steengoed, grijsbakkend aardewerk, roodbakkend aardewerk, witbakkend aardewerk, majolica, faience en Chinees porselein (1 scherf) aanwezig. Dit zijn gebruikelijke keramieksoorten in deze omgeving. Vondsten die wijzen op enige luxe, zoals Mediterrane of Aziatische keramiek, ontbreken geheel.

Afb. 9 De bodemopbouw in het zuidprofiel, kijkend richting de Dorpsstraat.

10 Industrieel aardewerk uit de 19de eeuw ontbreekt.

4.2 Fase 1 (12de/13de eeuw)

Sloot S8

Bij de opgraving is één spoor uit de Middeleeuwen gevonden, namelijk een sloot in OW-richting die een hoek maakte richting het noorden (S8, afb. 10-12). Deze was ingegraven in de natuurlijke klei. De bovenzijde van de vulling is vastgesteld op -1,42 NAP. Door de sloot zijn twee coupes gezet, waaruit blijkt dat de sloot circa 30 cm diep was. De onderste vulling bestond uit donkerbruine organische klei en de bovenste vulling uit grijze klei. In de vullingslagen zijn geen scherven gevonden waardoor de demping niet valt te dateren. De soort en kleur van de vulling wijst sterk op een datering in de Middeleeuwen, wat in dit geval inhoudt dat de sloot uit de 12de of 13de eeuw dateert. Waarom de sloot een haakse hoek maakte, is onduidelijk.

Afb. 10 Coupe door de gedempte sloot (S8) uit de Middeleeuwen, kijkend richting het westen.

4.3 Fase 2 (14de/15de eeuw)

Vondsten uit de 14de en 15de eeuw ontbreken volledig, zoals tot nu toe vaak het geval is in Zwaag. Een uitzondering vormt mogelijk een kleine messing heftbekroning van een

Afb. 11 Gedempte sloot (S8) uit de Middeleeuwen, kijkend richting het westen.

Afb. 12 Coupe door de gedempte sloot (S8) uit de Middeleeuwen, kijkend richting het noorden

mes (V5). Deze is op de voorzijde versierd met een gegraveerde vrouwenbuste en op de achterzijde met een eenvoudig geometrisch motief. Waarschijnlijk dateert deze vondst uit de 15de of eerste helft van de 16de eeuw.

4.4 Fase 3 (16de/17de eeuw)

Sloot S1

Geheel aan de westzijde van de opgraving is een sloot in NZ-richting gevonden (S1, afb. 13). Uit het zuidprofiel blijkt dat de sloot is ingegraven vanaf de bovenkant van de natuurlijke kleilaag, dus vanaf ongeveer -1,20 NAP. De sloot was ongeveer 2,30 meter breed en opgevuld met bruingrijze klei met een zeer kleine hoeveelheid baksteenpuin, scherven keramiek, schelpgruis en dierlijk botmateriaal. Bij de aanleg van het vlak zijn enkele scherven keramiek verzameld (V2), namelijk twee scherven van een bakpan, één scherf van een grape en één wandscherf van roodbakkend aardewerk. Deze dateren uit de 16de eeuw. Dat houdt in dat de sloot waarschijnlijk in de (late) 16de eeuw is gedempt. De diepte van de sloot is niet bepaald.

Sloot S5

Op een afstand van ongeveer 2,60 meter van de eerste sloot (S1) liep een tweede sloot in NZ-richting (S5). Deze sloot was circa 2,80 meter breed en opgevuld met een egaal pakket donkergrijze klei. Uit het zuidprofiel blijkt dat de sloot - net als de eerstgenoemde sloot - is ingegraven vanaf de bovenkant van de natuurlijke kleilaag, dus vanaf ongeveer -1,20 NAP. In de sloot is handmatig een klein gat gegraven waaruit is gebleken dat deze minimaal 75 meter diep was. Vanaf een diepte van 50 cm begon een egaal pakket blauwgrijze vette klei. Uit de bovenste dempingslaag van de sloot komen enkele scherven (V4), namelijk een randscherf van een grape van roodbakkend aardewerk, een wandscherf van vermoedelijk een grape van witbakkend aardewerk en enkele scherven van een kop van witbakkend aardewerk. Deze kop is van buiten groen en van binnen bruin (mangaan) geglazuurd en dateert uit het begin van de

Afb. 13 Het zuidelijke deel van het opgravingsvlak met een van de gedempte sloten (S1), klijkend richting het noordwesten.

17de eeuw. Uit de bovenvuling van de sloot komt verder een hoefijzer (04-M01). Waarschijnlijk is de sloot begin 17de eeuw gedempt.

Sloot S9

Geheel aan de noordzijde van de opgraving is een sloot in OW-richting aangetroffen (S9). Deze sloot was ongeveer 1,80 meter breed en was opgevuld met een egaal pakket bruingrijze klei. De datering van deze sloot is onzeker. Mogelijk stond de sloot in verbinding met sloot S5.

5. Beantwoording onderzoeksvragen

Op basis van de opgravingsresultaten kan worden gesteld dat op het terrein geen archeologische bewoningsresten aanwezig zijn. Op het perceel lag geen Middeleeuwse huisterp. Wel lagen er enkele gedempte sloten uit de 12de/13de eeuw en uit de 16de/17de eeuw. Uit deze sporen komt zeer weinig vondstmateriaal, wat erop wijst dat er geen bewoning in de directe omgeving was. Op basis van de opgravingsresultaten kunnen de onderzoeksvragen zoals geformuleerd in het PvE niet worden beantwoord.

Opmerkelijk is wel dat op het perceel een ophogingspakket aanwezig is dat hoogstwaarschijnlijk ergens in de 17de/18de eeuw is te plaatsen, na demping van de sloten. Mogelijk zijn nieuwe sloten buiten het opgravingsareaal gegraven en is met de vrijgekomen grond het perceel opgehoogd.

6. Literatuur

Schrickx, C.P., 2009a: Bewoningssporen vanaf de 12e eeuw aan de Dorpsstraat van Zwaag (gemeente Hoorn). De opgraving op het perceel Dorpsstraat 66. *Verslagen van de Archeologische Dienst Hoorn* 5.

Schrickx, C.P., 2009b: Een 12de-eeuwse huisterp. Archeologisch onderzoek op perceel Dorpsstraat 294 in Zwaag. *Hoornse Archeologische Rapporten* 12.

Schrickx, C.P., 2009c: Archeologisch onderzoek op het perceel Dorpsstraat 186 in Zwaag. *Hoornse Archeologische Rapporten* 13.

Schrickx, C.P., 2013: Sporen van 12de-eeuws Zwaag. Archeologisch onderzoek op het perceel Dorpsstraat 176 in Zwaag, gemeente Hoorn. *Westfriese Archeologische Rapporten 59.*

Verduin, J.T., 2015: Zilvergeld, dierskeletten en een oude polderschuit. Archeologisch onderzoek naar een boerenerf aan de Dorpsstraat 304 in Zwaag, gemeente Hoorn. *West-Friese Archeologische Rapporten 83.*

Bijlage 1: determinatielijst keramiek

Vnr	Snr	Complex	Datering	Materiaal	Vorm	Type	Rand	Wand	Totaal	MAE	Datering	Opmerkingen
1	0	aanleg	1500-1800	steengoed 2	kan/fles	s2-	1	0	1	1	1700-1800	Westerwald
1	0	aanleg	1500-1800	steengoed 2	indet	s2-	0	1	1	1	1500-1600	
1	0	aanleg	1500-1800	faience	pot	f-pot-	1	0	1	1	1625-1675	mosterdpot
1	0	aanleg	1500-1800	majolica	bord	m-bor-	0	5	5	1	1700-1800	Friese majolica
1	0	aanleg	1500-1800	witbakkend	indet	w-	0	1	1	1	1750-1850	
1	0	aanleg	1500-1800	roodbakkend	bord	r-bor-	0	2	2	1	1580-1630	NH-slib
1	0	aanleg	1500-1800	roodbakkend	bakpan	r-bak-5	1	0	1	1	1500-1575	
1	0	aanleg	1500-1800	roodbakkend	bakpan	r-bak-1	2	0	2	1	1450-1550	
1	0	aanleg	1500-1800	roodbakkend	bakpan	r-bak-	0	5	5	0		
1	0	aanleg	1500-1800	roodbakkend	test	r-tes-	0	1	1	1		ongeglazuurd, standring
1	0	aanleg	1500-1800	roodbakkend	kop	r-kop-	1	0	1	1		horizontaal oor
1	0	aanleg	1500-1800	roodbakkend	kom?	r-kom?-	0	3	3	1	1700-1800	witte slib, gemarmerd, Fries
1	0	aanleg	1500-1800	roodbakkend	grape	r-gra-	0	1	1	1		worstoor, toegeknepen
1	0	aanleg	1500-1800	roodbakkend	indet	r-	0	18	18	0		divers
1	0	aanleg	1500-1800	pijpaarde	tabakspijp	-	0	1	1	1		steelfragment
2	1	sloot	1500-1600	roodbakkend	bakpan	r-bak-5	2	0	2	1	1500-1575	
2	1	sloot	1500-1600	roodbakkend	grape	r-gra-	1	0	1	1	1500-1600	kraagrand
2	1	sloot	1500-1600	roodbakkend	indet	r-	0	1	1	0		
3	0	aanleg	1550-1800	grijsbakkend	kan	g-kan-	0	1	1	1	1400-1550	worstoor
3	0	aanleg	1550-1800	Weser-aw	kom?	we-kom-	1	0	1	1	1575-1625	
3	0	aanleg	1550-1800	Weser-aw	indet	we-	0	1	1	0	1575-1625	
3	0	aanleg	1550-1800	steengoed 2	kan	s2-kan-	0	3	3	2	1500-1625	
3	0	aanleg	1550-1800	Chinees porselein	bord	p-bor-	0	1	1	1	1675-1750	schotel
3	0	aanleg	1550-1800	faience	bord	f-bor-	2	1	3	2	1700-1800	kleine scherven
3	0	aanleg	1550-1800	roodbakkend	bakpan	r-bak-	0	1	1	1		
3	0	aanleg	1550-1800	roodbakkend	grape	r-gra-	1	0	1	1		kraagrand
3	0	aanleg	1550-1800	roodbakkend	bakpan	r-bak-6	1	0	1	1	1700-1800	massieve steel
3	0	aanleg	1550-1800	roodbakkend	indet	r-	1	0	1	1		ongeglazuurd, mogelijk pispot
3	0	aanleg	1550-1800	roodbakkend	bord	r-bor-6	2	0	2	1	1550-1600	
3	0	aanleg	1550-1800	roodbakkend	bord	r-bor-	0	1	1	0	1500-1600	inwendig geel
3	0	aanleg	1550-1800	roodbakkend	kop	r-kop-	0	1	1	1		fragment standring

3	0	aanleg	1550-1800	roodbakkend	indet	r-	0	15	15	0		divers
3	0	aanleg	1550-1800	pijpaarde	tabakspijp	-	1	2	3	1	1700-1750	merkloos
3	0	aanleg	1550-1800	glas	beker	gl-bek-	0	1	1	1	1600-1700	opgestoken bodem, glasdraad
4	5	sloot	1575-1625	witbakkend	indet	w-	0	1	1	1	1500-1600	zeer kleine scherf, vermoedelijk grape, inwendig geel
4	5	sloot	1575-1625	roodbakkend	grape	r-gra-	1	0	1	1		
4	5	sloot	1575-1625	roodbakkend	kop	w-kop-	1	1	2	1	1600-1625	uitwendig groen, inwendig mangaan
6	0	aanleg	1600-1850	witbakkend	grape	w-gra-	0	1	1	1	1550-1650	inwendig geel
6	0	aanleg	1600-1850	roodbakkend	vuurstolp	r-vst-	0	1	1	1		rond model, oor, uitwendig geglazuurd
6	0	aanleg	1600-1850	roodbakkend	indet	r-	2	7	9	1	1700-1800	kleine scherven
6	0	aanleg	1600-1850	majolica	bord	m-bor-	0	1	1	1	1800-1850	zeer klein fragment
6	0	aanleg	1600-1850	glas	fles	gl-fle-	1	0	1	1		kleine fles (medicijnfles)
						totaal	23	79	102	38		

Bijlage 2: determinatielijst metaal

Vnr	Materiaal	Vorm	Aantal	Datering	Afmeting	Opmerkingen
4	ijzer	hoefijzer	1		ca 15 cm	zwaar gecorrodeerd
5	nikkel	munt	1	1950		
5	lood	kogel	1		12 mm	musketkogel
5	lood	prop	1			uitgebroken vulling werpkoot?
5	lood	keurlood	1		23 mm	vz: XXVIII, kz: ontbreekt grotendeels
5	koper	munt	1		21 mm	duit Utrecht
5	koper	munt	1	19de eeuw	22 mm	1 cent
5	zink	munt	1	1940-1945	17 mm	oorlogsmunt
5	messing	heftbekroning	1	1400-1500	20x13 mm	versierd met vrouwenbuste, slechte staat
5	brons	indet	1			mogelijk rand van pan/grape
5	messing	indet	1			messing stripje indet
5	lood	indet	1		13 mm	plat stukje lood met 4 bevestigingspennetjes
		totaal	11			

ISSN 2468-3280